

Informacje z miasta, gmin i powiatu

WIEŚCI SEJNEŃSKIE

cena 1,80 PLN
Nr 4

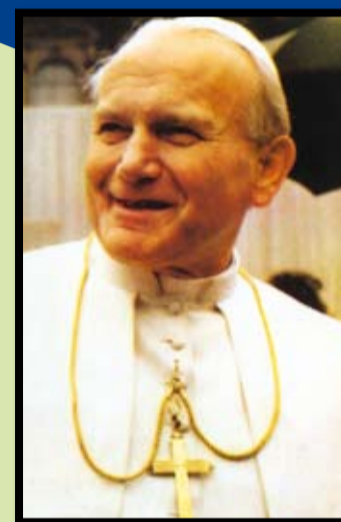

8 kwietnia 2005, godz. 9:59:25

Fot. J. Lupo

**Dziękujemy,
że poruszyłeś nasze serca
darem woli.**

**Dziękujemy za to,
że kiedy czuliśmy się słabi,
Twój przykład dodawał
nam siłę.**

W ROCZNICĘ

**Chociaż mija rok od śmierci Jana Pawła II,
wszyscy nadal jesteśmy głęboko dotknięci i zasmuceni z powodu odejścia Papieża Polaka.**

Dostaliśmy od Ojca Świętego pożegnalny dar: wielką eksplozję duchowości, poczucie wspólnoty i solidarności. Ostatnie dni Jego cierpienia wydobyły z nas pokłady dobra, których sami nawet nie przeczuwaliśmy.

Szczególnymi znakami pozostają fakty, że Jan Paweł II odszedł do Ojca Niebieskiego: w Roku Eucharystii, w wigilię uroczystości Miłosierdzia Bożego, w godzinie Apelu Jasnogórskiego.

Był 264 papieżem, trzecim w długości posługi na tronie Piotrowym i jedynym papieżem, który w okresie ponad 26 lat potyfikatu, pielgrzymował do wiernych całego świata w 120 podróżach.

W pamięci starszych pokoleń mieszkańców Sejneńszczyzny, pozostaną wspomnienia z uroczystości koronacyjnych figury Matki Bożej Sejneńskiej – 7 września 1975 roku, kiedy ówczesny Metropolita Krakowski, Kardynał Karol Wojtyła przewodniczył uroczystościom w Sejnach.

Pielgrzymowaliśmy do Ełku, na uroczystą Mszę św. sprawowaną przez Ojca Świętego Jana Pawła II – 8 czerwca 1999 roku. Tłumnie, wiele godzin oczekiwaliśmy następnego dnia w Sejnach, Gibach, Krasnopolu z nadzieją, że w drodze z sanktuarium w Studzienicznej do Wigier, Ojciec Święty przez wzgląd dla Matki Bożej Sejneńskiej, chociaż na chwilę odwiedzi Sejny. Nie doczekaliśmy

się wówczas, ale ze zrozumieniem i pokorą udaliśmy się do domów.

W niedzielę 2 kwietnia br. wieczorem, w Sejneńskiej Bazylice odbyła się nadzwyczajna uroczystość. Od godz. 19.00 do 21.00 – spotkanie modlitewne, o godz. 21.00 – uroczysta Msza św. koncelebrowana przez 5 księży, w intencji Jana Pawła II, którą zakończył piękny akcent. Z zapalonymi świecami, chwilą ciszy w duchowej łączności ze św. pamięci Sługą Bożym Janem Pawłem II oraz odśpiewaniem ulubionej pieśni Ojca Świętego „Baraki”. Po czym w milczeniu, zebrani na mszy wyszli z bazyliki i przed Krzyżem Misyjnym ułożyli wielkie serce z płonących świec.

W tych dniach na całym świecie, zwłaszcza

zaś w Polsce, odbywają się uroczystości upamiętniające postać Jana Pawła II – Papieża Polaka. Uroczystości przybierają różny charakter; sympozja, akademie, koncerty, wernisaże, ale przede wszystkim Msze św. – tak jak w Sejnach.

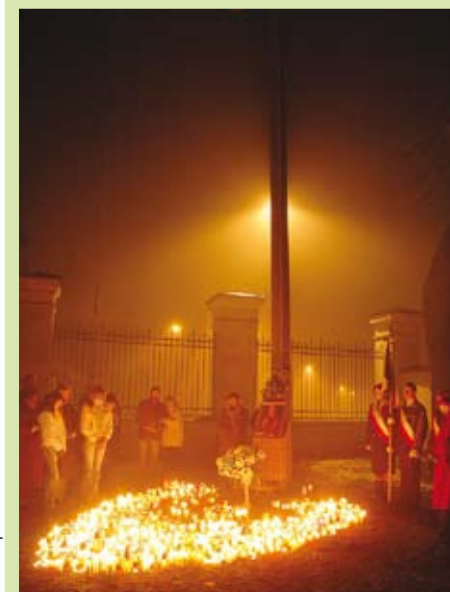
Ciekawych refleksji dostarczają zdjęcia autorstwa Janka Lupo, wykonane 8 kwietnia 2005 r. około godz. 10.00 na ulicach Sejny. „Wyludnione miasto”, gdy w domach oglądaliśmy transmisję uroczystości pogrzebowych z Watykanu i przeżywaliśmy te uroczystości w skupieniu, smutku i zadumie...

Janie Pawle Wielki – byłeś i pozostaniesz w naszych sercach na zawsze.

Eugeniusz Fr. Klimaniec

**SEJNY
2 kwietnia 2006 r. godz. 21.37**

Fot. J. Lupo

DZIŚ W NUMERZE:

WIEŚCI – z miasta, gmin i powiatu	2	Zasmakować ryzyka	6
Ja tam byłam	3	ROLNICTWO – Inwestycje w gospod.	8
KULTURA – informacje	4	Za, a nawet przeciw	9
SZKOŁY i przedszkole	5	SPORT – Juniorzy młodszy	10
Produkt tradycyjny	6	PRACA	11

Wieści Sejneńskie

DYŻUR REDAKCYJNY
pon. – pt. g. 14.00 – 17.00
SEJNY ul. 1 Maja 17, tel. 087 5162200 w5
e-mail: wiesci@sejny.home.pl

WIEŚCI

z miasta, gmin i powiatu

Kalendarium

20.03 Modernizacja ulic

Sejny. Burmistrz spotkał się z projektantem, który przygotowuje projekt budowy ulic: Cisowej, Nowotki, Broniewskiego i przyległych. Mieszkańcy tych ulic od dawna czekają na remont.

21.03 Nietypowe urodziny

W Wojewódzkim Ośrodku Animacji Kultury w Białymstoku odbyło się spotkanie zespołu organizacyjnego Urodzin Województwa. Obecni byli przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego, Ośrodka „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów”, sejneńskiego Ośrodka Kultury, Wojewódzkiego Ośrodka Animacji Kultury oraz burmistrz Sejn, J. S. Kap. Ustalono wstępny plan święta.

21.03 Inwestycja przy Bazylice

Burmistrz Sejn spotkał się z przedstawicielem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i otrzymał potwierdzenie uzyskania dotacji w wysokości 45 tys. złotych na realizację inwestycji wokół pomnika biskupa Antoniego Baranowskiego.

22.03 Nowi dyrektorzy

Sejny. Na posiedzeniu Zarządu Powiatu podjęto m.in. uchwałę dotyczącą przeprowadzenia konkursów na stanowiska dyrektorów ZSO w Sejnach oraz Liceum Ogólnokształcącego z litewskim językiem nauczania w Puńsku. Jak przyznaje J. Janczulewicz, dyr. sejneńskiego liceum, będzie jej pewnie brakowało tej pracy, ale odpoczynek zasłużony też jej się należy.

23.03 Okrągły stół

Sejny. Podsumowanie konkursu „Teraz nasz powiat” i okrągły stół, przy którym młodzież z Polski i Litwy dyskutowała na temat możliwości współpracy przygranicznej.

23.03 Spotkanie miodem płynące

Sejny. Odbyły się warsztaty produktu lokalnego, gdzie została omówiona m.in. możliwość rejestracji miodu z pogranicza polsko-litewskiego na poziomie unijnym.

23.03 IPN

Spotkanie w Białymstoku burmistrza z Zarządem białostockiego IPN – głównym tematem była dalsza współpraca i planowane wspólne letnie wystawy.

24.03 Sękacz i UE

Sejny. Spotkanie producentów sękaczy w sprawie zarejestrowania na poziomie

unijnym ich wyrobów. Wiąże się to z dodatkowymi opłatami i ta decyzja wymaga poważnego zastanowienia. Na spotkaniu nie podjęto ostatecznej decyzji.

25.03 Sejny w Warszawie

Sejny. Z burmistrzem spotkał się dyrektor Muzeum Uniwersytetu Warszawskiego i pani Rogalewska z białostockiego IPN-u. Omówiono sprawy organizacji na Uniwersytecie Warszawskim wystawy „Obława Augu-

stowska 1945 rok”. Wystawa ta jeszcze przez dwa tygodnie będzie w Klasztorze, później przewieziona zostanie do Suwałk i dalej IPN przekaze ją do Warszawy.

Będzie to pierwsza wystawa IPN-u na Uniwersytecie Warszawskim. Dyrektor Muzeum UW zaproponował również, po zapoznaniu się z albumem „Sejneńszczyzna” oraz z pracami naszych fotografów – okolicznościową wystawę o Sejnach na Uniwersytecie. Planowany termin wystawy to 15.07-15.08. Jest to miejsce bardzo licznie odwiedzane zwłaszcza latem przez turystów. Jak zakłada J. S. Kap, wystawa powinna pomóc w promocji regionu w środowisku warszawskim.

29.03 Potrzeba praktyków

Sejny. Starosta odbył spotkanie z dyrektorami ZSO i ZST-R, oraz PUP w sprawie przyszłości kształcenia zawodowego na terenie powiatu. Wniosek z niego płynie następujący: nie ma szans na odtworzenie kształcenia zawodowego w ZST-R.

Jest to poważny problem, jak przyznał na spotkaniu dyr. J. Kozakiewicz, ponieważ znalezienie fachowca znającego się rzeczywiście na rzeczy, jest trudne.

– My uczymy w szkołach teoretyków, a na utrzymanie warsztatów przy szkołach powiatu nie stać – dodaje M. Luto.

Propozycja jest następująca: by przy działającym przy ZST-R Centrum Kształcenia Ustawicznego stworzyć warsztaty do nauki konkretnego zawodu.

29.03 Powstanie Sejneńskie

Burmistrz odwiedził Piotra Szyryńskiego, który wraca powoli do zdrowia. Jest on osobą bardzo aktywną i bliskie są mu spawy Sejn.

– Uzgodniliśmy, że msza święta w rocznicę wybuchu Powstania Sejneńskiego odbędzie się 27. sierpnia, w drugi dzień Urodzin Województwa, w Bazylice, o godzinie 10 – zapowiedział burmistrz. ●

Dyżury aptek:

03 – 09.04

Apteka Remedium, ul. 1-go Maja 3

10.04 – 16.04

Apteka św. Michała, ul. Piłsudskiego 20

17.04 – 23.04

Apteka Malwa, ul. Zawadzkiego 19

Fot.: K. Palewicz

Czekając na Układ

Na granicy hula wiatr, a z planowanych pieszych przejść granicznych w Berżnikach i Burbiszkach mogą na razie korzystać legalnie jedynie sarny. Wkrótce ma się to zmienić. W tym roku ruszy modernizacja dróg, prowadzących do granicy.

W gminach Sejny i Puńsk utwardzone żwirem (w gm. Puńsk w 2007 roku też wyasfaltowane) zostaną drogi przez Trompole, Krejwiany - granica państwa, Sankury-Burbiszki-granica państwa, przez Burbiszki PGR oraz Berżniki-granica państwa. W sumie ponad 16 kilometrów. Identyczne prace ruszą też po litewskiej stronie. Co nam dadzą nowe przejścia piesze w regionie? Być może będzie to nowy impuls dla rozwoju turystyki na tym terenie.

– Dobre drogi na pewno zachęcą turystów. Będzie to ważne połączenie szlaków z Litwą – mówi Witold Liszkowski, wójt gmi-

ny Puńsk. – Kiedy wykonamy zaplanowane inwestycje, pozostanie czekać na wejście do Układu z Schengen.

Gmina Puńsk jest tzw. partnerem wiodącym w projekcie. Pieniądze na remonty dróg pochodzą z INTERREG IIIA i jest to ponad 890 tys. euro (na inwestycje po polskiej stronie granicy). Obok wymienionych gmin z powiatu sejneńskiego, w projekcie po stronie polskiej biorą udział również gmina Wiżajny i Rutka-Tartak. Łącznie w projekcie po obu stronach granicy uczestniczy osiem samorządów.

Układ z Schengen został zawarty w 1985 roku przez państwa Unii Europejskiej. Znosi m.in. kontrolę osób przekraczających granice między państwami UE. Najbardziej prawdopodobną datą przystąpienia Polski do Układu jest październik 2007. Oznacza to, że za ponad półtora roku być może granicę z Litwą będziemy mogli przekroczyć nie tylko w Ogrodnikach czy Budzisku, ale też m.in. w Krejwianach, Burbiszkach, Berżnikach. (mp) ●

Atrakcje turystyczne

na lato

W poprzednim numerze Wieści anonswaliśmy przygotowanie harmonogramu atrakcji turystycznych na letni sezon turystyczny. Opracowany dokument stanowi wybór najciekawszych przedsięwzięć, imprez i działań dla lokalnej społeczności, ale także dla turystów, którzy latem będą korzystać z ośrodków wczasowych, pensjonatów, bazy agroturystycznej, własnych „dacz” nad jeziorami czy gościnności rodzin.

Pośród 19 propozycji, są stałe działania: Muzeum Ziemi Sejneńskiej, Wigierskiego Parku Narodowego, Żegluga Augustowskiej, Regionalnej Izby „Dawna wieś” i innych, jednorazowych imprez organizowanych przez Ośrodki Kultury i samorządy Sejneńszczyzny wśród nich: Dni Sejn, Krasnopol, Puńska, festiwale, przeglądy, koncerty. Są atrakcje organizowane przez firmy branży turystycznej regionu, w rodzaju: wycieczek, spływów kajakowych, tras wycieczkowych.

Opisywany harmonogram jest dostępny w każdej kwaterze agroturystycznej współpracującej ze Stowarzyszeniem „Ziemia Sejneńska”, będzie rozplakatowany w kilku punktach Sejn, Krasnopol, Puńska i jest dostępny w witrynie internetowej:

www.ziemia-sejnenska.pl

Mamy nadzieję, że uatrakcyjniły pobyt gościom przebywającym latem na Sejneńszczyźnie. (efk) ●

Z okazji Świąt Wielkanocnych wszystkim naszym Czytelnikom pogodnych i radosnych Świąt, serdecznej atmosfery oraz mokrego dyngusa

*Życzy
Redakcja*

Odkąd pamiętam zawsze marzyłam, aby pojechać na wycieczkę do Włoch. Zwiedzić Rzym i zobaczyć Papieża, uczestniczyć w audiencji Papieża – naszego Papieża było moim największym marzeniem. W ubiegłym roku marzenia te wreszcie się spełniły. Razem z koleżanką z USA, która przyjechała na wypoczynek do Polski zaplanowaliśmy tę wycieczkę. Wtedy jeszcze żył Jan Paweł II.

Ja tam byłam

liśmy dwa dni. Rzeczywiście miast to rzuca na kolana. Wspaniałe zabytki i wrażenie jakby w jednym miejscu zebrano cały dorobek cywilizacyjny ludzkości.

W programie zwiedzania była Bazylika Św. Piotra i Groty Watykańskie. Pani przewodnik poinformowała, że audiencji z Benedyktem XVI nie będzie, gdyż obecny papież wyjechał z Rzymu. Może wydać się to dziwne, ale tym faktem wcale się nie zmartwiliśmy. Chcieliśmy jak najszybciej dotrzeć do naszego Papieża. Kolejka do Grot Watykańskich była jak zwykle bardzo długa. W Grotach Watykańskich znajdują się grobowce papieży, monumentalne i niektóre pełne przepychu.

Wreszcie dotarliśmy do grobu Naszego Ojca, skromnego (tak jak on przez całe życie), z białego marmuru. Na grobie leżą świeże kwiaty, codziennie składane i palą się znicze. Pilnujący porządku strażnik nie pozawalał zostać dłużej niż dwie minuty. To stanowczo za mało nam Polakom. Postanowiliśmy, że wejdziemy jeszcze raz. Chyba zdarzył się cud, bo zmienił się strażnik, który był prawdziwym aniołem. Pozwolił nam zostać 20 minut. Synowi mojemu udało się nawet wykonać zdjęcia. Znajdując się u grobu Naszego Papieża czuje się niesamowicie wzniosłą atmosferę. Łzy same cisną się do oczu, serce kołacze, oddech zapiera się w piersiach. Czuje się Jego obecność. Ludzie modlą się i płaczą. My też modliliśmy się do Niego, dziękując bogu, że pozwolił nam z Nim się spotkać. Chociaż nie bezpośrednio, ale jak przejmująco. Takich chwil nie zapomina się do końca życia. Emanuje jakieś cudowne uczucie radości, dobroci i spokoju. Byliśmy duchem i ciałem z Nim.

I rzeczywiście On nie odszedł, On jest z nami Polakami na zawsze. Dla mnie pozostała z tej wyprawy ta fotografia, bezcenna pamiątka i uczucie niezapomnianych wrażeń. Myślę, że jeszcze tu kiedyś wrócę.

Barbara Buchowska

Później gdy Papież odszedł do domu Ojca, zastanawialiśmy się czy warto jechać. Chcieliśmy zobaczyć go za życia, ale los widocznie chciał inaczej. Zdecydowałyśmy, że jednak pojedziemy. Chcieliśmy tam być i czuć jego obecność. 9 lipca 2005 r. wyruszyłam z koleżanką i synem Patrykiem w daleką podróż. Wycieczka trwała 10 dni. Zwiedziliśmy Wenecję, Florencję, Pizę, Pompeje, Asyż, Neapol, Kapri, Monte Casino, San Marino i Rzym.

Podziwialiśmy przepiękne krajobrazy, cudowną architekturę i wspaniałe zabytki Włoch. Wszędzie spotkaliśmy się z serdecznością i ciepłym przyjęciem ze strony Włochów. Cudowne wrażenia jakich tam doznaliśmy zostaną w naszej pamięci na długo.

Z niecierpliwością czekaliśmy jednak na Rzym. W wiecznym mieście spędzi-

Pokolenie JP2

Kiedyś nazywali nas, urodzonych na początku lat 80-tych, dziećmi stanu wojennego. A przecież niewiele pamiętamy z lat komunizmu. Dorastaliśmy już w wolnej Polsce.

Równo rok temu sami o sobie zaczęliśmy mówić pokolenie JP2. Wychowani przez Jana Pawła II... Spodobało się to socjologom, dziennikarzom. Zaczęto układać teorię. A tak naprawdę liczy się to, co czujesz.

Możesz mieć 23 lata, 60 czy 15 i należeć do tego pokolenia JP2. Wszystko zależy od tego, jak ważną dla Ciebie jest nauka Jana Pawła II. Czy jest to jakiś punkt odniesienia, wzór? I to, czy jej nie przekształcasz odpowiednio do własnych potrzeb...

Rok temu nie czułam się sama. Było ze mną tysiące młodych. W czasie nocnych czuwań na Placu Piłsudskiego w Warszawie. Jest to ważne miejsce. Tam bowiem odbyła się pierwsza Msza Święta w 1979 roku, podczas pierwszej papieskiej pielgrzymki do Polski. Tam Jan Paweł II powiedział pamiętne słowa: "Niech zstąpi duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!". Kościoły, nawet te najmniejsze, były otwarte całą dobę. Dobrze wiedzieliśmy, po co się spotykaliśmy. A Sejny? Papież przecież tu był. Koronował Matkę Boską, pływał kajakiem... Miejsce to nie było mu z pewnością obce i anonimowe.

Nie chcę i nie będę płakać 2-go kwietnia, w pierwszą rocznicę Jego śmierci. Wiem, że jest mu dobrze. On sam był radosnym człowiekiem... Czemu więc mam płakać? Przypomniała mi się dziennikarska anegdota. Na pytanie o samopoczucie Jan Paweł II pewnego razu odpowiedział: „Nie wiem, nie czytałem jeszcze dzisiejszej prasy...”

A jednak... 2-go kwietnia poczułam się trochę obco i samotnie. Zabrakło mi chwili skupienia o 21.37, o tej konkretnej porze! Przecież po to tam poszliśmy. Staliśmy obok siebie w Bazylice... Każdy patrząc na zegarek, lub nie, tą właśnie nie do odtworzenia chwilę – choć w tłumie, przeżywał samotnie... (red. naczej.)

KULTURA

Uwagi, informacje o wydarzeniach kierujcie na adres: wiesci@sejny.home.pl

SEJNY

Ośrodek Kultury w Sejnach

tel. (87) 516 22 00; www.oksejny.prv.pl

Galeria „Polonez” (czynna g. 8-18)

Wystawa zdjęć 18 członków Klubu Fotografów Sejneńszczyzny KADR „Moje tematy” (bezpłatne).

Galeria „Za oknami”

Wystawa prac z pracowni plastycznej OK Sejny: instruktorki Julii Łabanowskiej oraz „Zima” dzieci z grupy prowadzonej przez Marka Karpowicza.

14.04 – godz. 13-17, malowanie jaj tradycyjną metodą, w pracowni plastycznej OK. Zaproszeni są wszyscy.

Sejneńskie Towarzystwo Opieki Nad Zabytkami

Muzeum Ziemi Sejneńskiej

www.sejny.home.pl/muzeum

pon. – pt. w g. 8-16

ul. Piłsudskiego 28, tel. (87) 516-22-12

Wstęp: 3zł, ulgowy i grupowy 2 zł;

Sale: archeologiczna, dominikanów i biskupów sejneńskich, wojskowa, numizmatyczna, szkół sejneńskich, wielokulturowości regionu.

„Sentymentalne Sejny” – rysunki dawnych Sejn plastyka M. Karpowicza.

Klasztor Podominikański

www.sejny.home.pl/klasztor

pon. – pt. w g. 9-14

tel. (87) 516-22-12, 608 185 375

Wstęp: 3zł, ulgowy i grupowy 2 zł

Wystawa prac dzieci i młodzieży z OK w Sejnach, pod kierunkiem Marka Karpowicza.

„Zaginieni w Oblawie Augustowskiej – lipiec 1945” – ekspozycja IPN w Białymstoku.

Wystawa o Wigierskim Parku Narodowym.

„Pradzieje Ziemi Sejneńskiej” – ekspozycja znalezione podczas prac porządkowych na dziedzińcu klasztornym.

Muzeum Etnograficzne (w Klasztorze)

Ekspozycja dawnych sprzętów.

Wózek z bajerami

Becikowe jest wypłacane już dwa miesiące. Dotychczas w powiecie przyznano ponad czterdzieści becikowych, w tym jedno podwójne rodzicom bliźniąt. Najwięcej wniosków wpłynęło w gminie i mieście Sejny. Najmniej w Puńsku.

– By otrzymać becikowe, trzeba w terminie trzech miesięcy od urodzenia dziecka złożyć w opiece społecznej wniosek o zapomogę, skrócony odpis aktu urodzenia dziecka i kserokopię dowodu osobistego rodzica. Wymagamy też pisemnego oświadczenia, że na to dziecko zapomoga nie została już pobrana na przykład przez drugiego z rodziców w innej gminie. Jednorazowo możemy wypłacić każdemu 1000 złotych – mówi Małgorzata Błusko, starszy pracow-

Ośrodek „Pogranicze”

tel. (87) 516-27-65; www.pogranicze.sejny.pl

Dom Pogranicza

„Dom – przestrzeń życia” – nietypowe spojrzenie na dom (bezpłatne).

W czwartki o 19.00 – wieczory filmowe.

Centrum Dokumentacji

pon. – pt. w g. 9-19, sob. w g. 10-18

Udostępnia książki, filmy, muzykę, fotografie, wycinki prasowe dot. m.in. Sejn, innych kultur, Europy Środkowo-Wschodniej.

Biała Synagoga

„Trakt Krasnogrudzki” – wystawa poświęcona historii Dworku Miłoszów w Krasnogrudzie

Dom Litewski

tel. (87) 516-29-08; www.ltnamai.sejny.pl

Stała ekspozycja: „Historia Ziemi Sejneńskiej”

23.04 – Konkurs Wielkanocnej Sztuki Ludowej

30.04 – Święto Chórów

PUŃSK

Dom Kultury Litewskiej

tel. (87) 516-13-21

Wystawa „Wojna po wojnie”

(do 20.04)

Muzeum Etnograficzne Józefa Wajny

Trzeba umówić się na zwiedzanie (tel. 87 516-11-78)

Bilety: dzieci 1zł, dorośli 2 zł

Izba Regionalna – Stara Plebania

Trzeba umówić się na zwiedzanie (tel. 87 516-13-24)

Wstęp: 2 zł

Można zorganizować warsztaty tkackie, plecionkarskie i in. związane z wyrobem przedmiotów sztuki ludowej (grupy 5-10 osób).

nik socjalny z MOPS w Sejnach. – W przypadku trudnej sytuacji finansowej rodziny, dochodzi jeszcze zasiłek z tytułu urodzenia się dziecka. W styczniu podniesiono go z 500 do 1000 zł. Czyli można otrzymać nawet 2000 zł.

Gdyby do ośrodków pomocy społecznej trafiły informacje o możliwości niezgodnego z przeznaczeniem wykorzystania pieniędzy otrzymanych z tytułu urodzenia się dziecka, zapomoga może zostać udzielona w formie rzeczowej. Na razie w powiecie nie było konieczności zastosowania tego prawa.

Co za 1000 zł można kupić? Jeden z rodziców żartował, że stać go będzie wreszcie na „wózek z bajerami”. Jak zapewniają pracownicy z opieki społecznej, pomoc finansowa, choć w porównaniu z całością wydatków na nowo narodzone dziecko jest nie wielka, w ubogich gminach bardzo się przydaje. (mp) ●

Nietypowe urodziny

29 sierpnia 1513 roku na urząd pierwszego wojewody podlaskiego powołano Iwana Sapię. Upamiętnieniem tego wydarzenia jest organizowana od 2003 roku impreza, Urodziny Województwa. W tym roku gospodarzem będą Sejny. Są już ułożone wstępne plany imprezy.

– Decyzję o miejscu, w którym będą odbywać się Urodziny, podejmuje Marszałek Województwa. Impreza ta ma z założenia krążyć po całym nowym województwie podlaskim. Wcześniej była już w Białymstoku, Drohiczynie czy Tykocinie – mówi B. Pacholska z Wojewódzkiego Ośrodka Animacji Kultury w Białymstoku. – Są wybierane stare miasta, o ciekawej i różnorodnej historii, kulturze. Za takie też uznano Sejny.

Urodziny Województwa odbędą się 26-27 sierpnia. W planach jest zorganizowanie sesji historycznych, kiermasz twórców ludowych czy mini-targi książek i albumów o regionie. W ramach równoległe obchodzonego 50-lecia Sejneńskiego Klubu Sportowego „Pomorzanka” na stadionie będzie można pokibicować drużynom, rozgrywającym mecze. Między innymi naszej Pomorzance.

– Zależy nam też na innych atrakcjach, jak kończąca całą imprezę pokaz sztucznych ogni czy też występ gwiazdy. Na razie prowadzimy negocjacje z zespołami. Na dziś wiem, że 26-go sierpnia wieczorem w Wirydarzu Klasztornym zagra Leszek Długosz z Piwnicy pod Baranami – dodaje B. Pacholska. Na marcowej Radzie Miasta burmistrz zapowiedział na 27 sierpnia występ Trubadurów.

Bez skierowania ani rusz

Rak piersi wcześniej wykryty jest wyleczalny. Dopóki kobiety tego nie zrozumieją i nie zaczną poważnie traktować obowiązku regularnych badań, nie będzie możliwe zmniejszenie ogromnej liczby zachorowań. Na tym jednak nie koniec. Problemem jest też to, gdzie i za ile można się zbadać?

Wiele kobiet, dotkniętych tą chorobą, żyje wokół nas. Niektóre nie dopuszczają do siebie nawet myśli, że... Kaśka to energiczna kobieta po czterdziestce. Poszła do lekarza, bo wyczuła jakieś guzki w piersi. Dostała skierowanie na badanie i... Od trzech miesięcy chodzi ze skierowaniem w torebce, bo jakoś jej „nie po drodze”.

Najbliższy mammograf znajduje się w Suwałkach. Na badanie piersi mogą się zgłosić jednak tylko kobiety ze skierowaniem od lekarza specjalisty. Co z innymi, które chciałyby się kontrolnie zbadać? Od 40 roku

DNI SEJN

Na prośbę czytelników przypomniemy zespoły, które zagrają na Dniach Sejn:

21. lipca – **Toples**

22. lipca – **Żuki**

23. lipca – **IRA**

Oprócz tego – standardowo – imprezy sportowe i rekreacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Na pewno będą szachy, wystąpią zespoły z Sejn i okolic, oraz zaproszone z Litwy.

– Choć wiem, że Suwalszczyzna czy Sejneńszczyzna nijak mają się do Podlasia pod względem geograficznym, granice administracyjne zostały wytyczone tak, a nie inaczej i nie chcemy by te miejsca czuły się na uboczu – mówi. – To święto ma scalać województwo. Chcemy pokazać bogactwo kulturalne naszego regionu.

Impreza w Sejnach jest czwartą z dziesięciu zaplanowanych przez Urząd Marszałkowski. Ich wielkim finałem mają być obchody w 2013 roku 500-lecia województwa podlaskiego. W Sejnach będziemy świętować 493 Urodziny.

Z lokalnych instytucji w organizację święta zaangażowane są władze administracyjne regionu, czyli Burmistrz i Starosta, oraz Ośrodek „Pogranicze-sztuk, kultur, narodów”, SKS Pomorzanka, Sejneńskie Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, Ośrodek Kultury. Z województwa za organizację święta odpowiada Wojewoda Podlaski, Marszałek Województwa oraz Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury. Patronat honorowy nad uroczystościami objęło Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. (mp)

życia badania są zalecane przynajmniej co dwa lata. Kobiety spokrewnione z chora na raka piersi - matki, siostry, córki powinny badaniom poddawać się co roku, od 35. roku życia.

Na początku marca do Sejn przyjechał mammobus. Kobiety zainteresowane mammografią mogły zrobić badania pod okiem lekarza specjalisty. Te między 50 a 69 rokiem życia miały je za darmo.

– Zapotrzebowanie na te badania jest bardzo duże, dlatego jesienią zamierzamy przeprowadzić kolejne – mówi Elżbieta Falejczyk z Falmedu. Na badanie zgłosiło się około 300 kobiet. Mammografia za pomocą minimalnej dawki promieniowania (zbliżoną np. do dawki otrzymywanej podczas prześwietlenia zęba) jest w stanie wykryć zmiany w wielkości nawet 2 mm. Pacjentki z tak małym nowotworem mają szansę nie tylko na całkowite wyleczenie, ale także na zachowanie piersi. Tych badań nie można lekceważyć.

Do niedawna można też było na mammografię udać się do Suwałk. Ale wprowadzone niedawno zmiany w przepisach, uniemożliwiają przeprowadzenie badań na prośbę zainteresowanej. Niezbędne jest skierowanie. Pozostają prywatne gabinety, ale w najbliższej okolicy ich nie ma. (mp) ●

SZKOŁY

MNIEJSZA SUBWENCJA OŚWIATOWA W GMINACH: SENY, GIBY, KRASNOPOL, PUŃSK

Odchudzanie oświaty

Część kobiet, zapewne pod wpływem zbliżającej się wiosny, zastanawia się nad dietą-cud. Niebezpiecznie się jednak robi, kiedy o tym samym zaczyna myśleć władza. W tym roku ministerstwo edukacji znacznie zmniejszyło subwencje oświatowe dla szkół. Pytanie tylko, czy szkołom to „odchudzanie” nie zaszkodzi?

Subwencje oświatowe, które zasilają budżety powiatu i gmin, są co roku niższe od zakładanych. Tegoroczne cięcia jednak zaskakują swoją wielkością. Na przykład Powiat Sejneński otrzymał z budżetu państwa o 87 tys. złotych mniej.

– Wnioskowaliśmy do ministerstwa o subwencję w wysokości 4,2 mln złotych – mówi starosta Marian Luto. – Największe cięcia w budżecie będzie w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Sejnach. Szkoła otrzymała o 57 tys. złotych mniej. Wynika to z tego, że Starostwo spona zaciągnięty na termomodernizację ZSO kredyt.

– Wierzę, że sobie poradzimy. Nie ma innego wyjścia – mówi Janina Janczulewicz, dyrektor ZSO. W ogólnej skali budżetu szkoły, nie jest to bardzo duża suma. Oznacza jednak mniej pieniędzy na przykład na pomoce dydaktyczne czy zakup nowych ławek i mebli

Ile w 2006 roku przypada pieniędzy na utrzymanie jednego ucznia w szkołach ponadgimnazjalnych?

ZSO – 2 900 zł
ZST-R – 3 500 zł
LO w Puńsku – 4 500 zł

do klas. Nie ma również mowy o tworzeniu jakichkolwiek nowych etatów, choć ilość pracowników administracji i obsługi jest uciążliwie mała.

– Mówi się, że oświata jest finansowana z budżetu państwa. Jak to? Samorządy z własnych dochodów do państwowych subwencji muszą dokładać. Czasem odbywa się to kosztem innych inwestycji. Bo trzeba opłacić nie tylko fundusz płac, ale i chociażby energię czy ogrzewanie zimą. Przecież uczniowie nie będą siedzieć w kożuchach – ocenia M. Luto. – Jest niewiele pieniędzy i nie zawsze wystarcza na podstawowe potrzeby, więc nie ma mowy o jakichkolwiek większych remontach. Oszczędzamy, gdzie możemy. Na przykład pani dyrektor J. Janczulewicz pracuje bez zastępcy. Dyrektor ZST-R jest jednocześnie kierownikiem warsztatów, czyli ma dwa etaty.

Starostwo zdecydowało również, że nie będzie w tym roku dopłacało do internatów – działają przy ZST-R i LO w Puńsku, mieszkają w nich łącznie 62 osoby. Jeżeli placówki wypracują własne dochody, wtedy się utrzymają.

Płynie marzanna, marcowa panna...

Tak śpiewają dzieci w przedszkolu. 21-go marca, tak samo jak uczniowie innych szkół, pożegnały wiosnę. Naszym małych ekspertów zapytaliśmy właśnie o tę porę roku. Choć... pewien pięciolatek zaznaczył, że jego ulubioną porą roku jest lipiec. Jeden z naszych ekspertów, 6-letni Mateusz zauważa, że na wiosnę można pochłapać się błotem. Można też lepić bałwana, tylko że z gliny – dodaje Kuba. Najbardziej kontrowersyjną sprawą okazała się jednak kwestia kopania rowów w piaskownicy...

Naszymi ekspertami jest grupa pięcio- i sześciolatek z Przedszkola Miejskiego w Sejnach.

Marzanna

Paulinka (6 lat): Paliliśmy ją, żeby odgonić zimą.

Rafał (6): No bo my chcemy wiosny. Bo zima jest zimna.

Ola (5): No bo już zima była za długo.

Patrycja (5): Nie można śmiecić wody, dlatego paliliśmy.

Asia (5): Ona jest z siana.

Bartek (5): Ja chciałem powiedzieć z siana.

Patrycja (5): Ze zboża... Nie. Ze słomy. Jeszcze chustkę ma z bibułki.

Kuba (5): W takie ubranie jest ubrana.

Co to jest wiosna?

Kuba (6): Mi się kojarzy wiosna z zimą, bo jest trochę ciepło, trochę zimno.

Natalia (6): Mi się kojarzy wiosna z baziami, no bo rozkwitają kwiaty.

Jakub (6): Mi się kojarzy z truskawkami, bo je lubię.

Marysia (6): Wiosna to zajaczki.

Rafał (6): Wiosną jesteśmy weselsi. Jest cieplej i można chodzić krótkich rzeczach.

Kuba (5): ja jestem za taką porą roku, lipiec.

Co można robić wiosną?

Dawid (6): Ja jeździłem już rowerem po lodzie. Jeden raz się wywaliłem. Na błoto. Zimą, wczoraj.

Rafał (6): Na wiosnę można chodzić na spacer.

Marysia (6): Z mamą, z tatą...

Filip (5): Można jeździć na wywrotce.

Ola (5): Można jeździć na hulajnodze.

Mateusz (6): No i jeździć na takim pontonie gumowym.

Natalia (6): Nie można już lepić bałwana, bo nie ma śniegu.

Kuba (6): Chyba że z gliny...

Dawid (6): A ja wykopałem wielki tunel. Szpadlem.

Patrycja (5): Jest za zimno na piaskownicę.

Filip (5): W lato można kopać w piaskownicy.

Dawid (6): A ja chodziłem z Kubą tam do placu zabaw i się bawiliśmy. Wykopaliliśmy wielką dziurę i tunel. Aż do gliny i kamienia.

Kuba (6): Też już kiedyś wykopałem dziurę i tam się mógł traktor schować.

Co się zmienia w przyrodzie?

Natalia (6): Że słońce lepiej przygrzewa. Że mniej śniegu. Że ptaki przylatują.

Paulinka (6): Ptaki szukają gniazd.

Mateusz (6): Dudki przylatują.

Ewa (5): I jaskółki.

Patrycja (5): Skowronek.

Ola (5): Szpaki.

Marysia (6): U mnie przyleciały bociany do gniazda.

Mateusz (5): Takie gniazdo bociana jest bardzo szerokie i grube. Zrobione z siana i ze słomy.

Rafał (6): Kwitną kwiatki, różne drzewa.

Mateusz (5): Pierwsze paczki i liście.

Natalia (6): Przylaszczki, przebiśniegi kwitną... I nie można ich zrywać.

Dawid (5): I tulipany!

Filip (5): Krokusy.

Ewa (5): Bazie...

Ewa (5): Słońce grzeje.

Patrycja (5): topi się śnieg.

Kuba (6): Można się kąpać w jeziorze.

Paulinka (6): Już kałuże już nie są w lodzie. Mateusz (6): Można się pochłapać, bo jest już błoto.

Ola (5): Że jest burza na wiosnę. I deszcze się zaczynają.

Patrycja (5): I ślizgawica jest jeszcze.

Czy tegoroczna wiosna Wam się podoba?

Patrycja (5): Mogłoby być cieplej!!!

Mateusz (5): Bo nie ma słońca! Raz się chowa, a raz nie. I ten śnieg.

Ola (5): W marcu jak w garcu.

Kiedy wiosna się kończy?

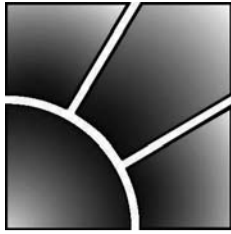
Kubus (6): Jak dojrzewają owoce, zboże rośnie.

Rafał (6): Jak jest bardzo gorąco, to wtedy już jest lato.

Marysia (6): W lato mam urodziny i wtedy przyjęcie na podwórku zrobimy. No i braciowe, siostry przyjadą. To wtedy jest lato.

Tekst i fot. (mp)

Projekt współfinansowany ze środków PHARE
Program Współpracy, Region Morza Bałtyckiego 2003
Fundusz Małych Projektów
pod patronatem Euroregionu NIEMEN

Pierwszy produkt tradycyjny z Powiatu Sejneńskiego został wpisany na Listę Produktów Tradycyjnych!

dopodobniej ciasto to trafiło w okolice Sejna w początkach XX wieku. Z czasem mieszkańcy regionu Sejneńszczyzny zaadaptowali niemiecką recepturę a ciasto stało się powszechnie wypiekane. Dziś wypiek sękaczy jest mocno utrwalony w lokalnej tradycji kulinarnej.

Kolejnym produktem z naszego regionu, którego wniosek o wpis na Listę jest w trakcie przygotowania, jest miód wielokwiatowy.

Różnorodność roślin występujących na naszym terenie, szczególnie dziko rosnących, stwarza unikalną bazę pożytków dla pszczół. Rośliny te nadają miodom z pogranicza polsko – litewskiego niepowtarzalny ostry smak, silny bukiet aromatu oraz bogaty zasób witamin, minerałów i właściwości leczniczych.

Miód Wielokwiat z Sejneńszczyzny, nie zawiera żadnych zanieczyszczeń chemicznych, ponieważ powstaje w regionie czystym ekologicznie, w tradycyjnych drewnianych ulach.

Właśnie to stanowi o wyjątkowości naszego miodu. Dlatego też w marcu w Sejnach, odbyło się kolejne już spotkanie warsztatowe, w trakcie którego omówiona została problematyka rejestracji naszego miodu, nie tylko na poziomie krajowym ale również unijnym. W organizowanych warsztatach uczestniczyli pszczelarze z Powiatu Sejneńskiego ale również pszczelarze z Rejonu w Łodzi. Wspólnie zastanawiano się nad dalszą rejestracją miodu wielokwiatowego. To właśnie wspólnie z pszczelarzami z Łodzi, chcemy ubiegać się

Sękacz Sejneński / Bankuchen na Listę Produktów Tradycyjnych w ramach realizacji projektu „**Szlakiem polsko-litewskich tradycji kulinarnych**”. Jest on dofinansowany ze środków Phare, Program Współpracy, Region Morza Bałtyckiego 2003, Fundusz Małych Projektów pod patronatem Euroregionu Niemen. Jego celem jest opracowanie wniosków oraz zarejestrowanie produktów tradycyjnych, z przygotowania których znany jest region pogranicza polsko-litewskiego. Jest on pierwszym etapem dużego kompleksowego programu służącego do promocji turystycznej oraz ożywienia gospodarczego regionu.

Tradycyjny Sejneński Sękacz, często przez mieszkańców nazywany Bankuchenem, jest ciastem o niepowtarzalnym smaku i kształcie. Wyglądem przypomina pień drzewa z licznymi charakterystycznymi dla niego „sękami”. Jego apetyczny złocisty kolor i niepowtarzalny maślany zapach zadowoli najwybredniejszych smakoszy. Do wypieku Sękacza Sejneńskiego używa się wyłącznie świeżych, domowych produktów, co dostarcza jeszcze większych walorów smakowych. Specyficzna jest również metoda wytwarzania tego specjału. Polega ona na polewaniu ciastem obracającego się nad ogniem wałka. Tylko na zapieczone miejsca, nakłada się kolejne warstwy, w umiejętny sposób nadając ciastu kształt. Dzisiaj stosuje się już głównie elektryczne opiekacze ale na terenie Sejneńszczyzny można spróbować tradycyjnego sękacza, wypiekanego nad ogniem palonym liściastym drewnem. Liczne relacje osób, które pochodzą z rodzin od wielu pokoleń wypiekających bankucheny wynika, że najpraw-

o jeden z unijnych certyfikatów: Chroniona Nazwa Pochodzenia, Chronione Oznaczenie Geograficzne lub Świadczenie Specyficznego Charakteru. Są one oficjalnym potwierdzeniem wysokiej jakości i gwarancją pochodzenia produktów, których na naszym terenie nie brakuje. Chronią też producentów przed nieuczciwą konkurencją i pozwalają im promować swoje wyroby. Jednocześnie informują o wyjątkowym, regionalnym pochodzeniu, recepturze lub metodzie wytwarzania oznaczonego produktu. Jest to pierwsza taka inicjatywa na naszym terenie związana z rejestracją produktów już w Unii Europejskiej.

W ramach realizacji w/w projektu

przygotowane zostały również wnioski o wpis na Listę Produktów Tradycyjnych wielu innych regionalnych potraw i produktów. Są to między innymi czenaki, chłodnik i kołduny litewskie. Na Sejneńszczyźnie znajdziemy wiele smacznych potraw przygotowywanych głównie z ziemniaków (kartacze, bliny litewskie, soczewiaki sejneńskie, babka czy kiszka ziemniaczana), ale również z ryb (stynka, sielawa wędzona, szczupak faszerowany).

Nie zapomnieliśmy również o tradycyjnym litewskim kindziuku oraz o chlebie wiejskim wypiekanym tak, jak to robiono od wieków, w domowym piecu i na liściach kalmusu czy kapusty. (MK)

Kim jest człowiek, który odpowiada za bezpieczeństwo na terenie powiatu? Co lubi? Czy pomaga żonie w kuchni? O życiu i pracy rozmawialiśmy z nowym komendantem policji, podinspektorem Markiem Topornickim.

Zasmakować ryzyka

Awans

– Przy mianowaniu na to stanowisko, przełożony kieruje się przede wszystkim predyspozycjami i doświadczeniem kandydatów. Czuję się w związku z tym pozytywnie wyróżniony. Szczerze mówiąc, nie spodziewałem się tego awansu. To dla mnie nowe wyzwanie – mówi podinsp. Marek Topornicki. – Ciężko mi przewidzieć, jak długo będę tu komendantem. Mówi się, że jeżeli komendant na swoim stanowisku pracuje cztery-pięć lat, to jest to długo.

Rodzina przyjęła awans z mieszanymi uczuciami. Z jednej strony radość, z drugiej... Mieszkam w Suwałkach i praca w Sejnach wiąże się z dłuższym pobytem poza domem. Może dlatego nie do końca wszyscy są tak bardzo zadowoleni. Z domu wyjeżdżam około 6.30, a wracam około godz. 17. Choć z tym bywa różnie. Tym bardziej teraz, kiedy pewne rzeczy poznaję i muszę pracować nieco dłużej. No i weekendy nie zawsze są wolne. Jednym z zadań kierownika jednostki jest kontrolowanie pracy komendy przez cały czas. Taka to już specyfika zawodu.

Zmiana w sposobie pracy jest bardzo duża. Nie chodzi mi tylko o ten „wyższy punkt siedzenia”. To też inna skala odpowiedzialności. Na poprzednim stanowisku interesowała mnie przede wszystkim określona dziedzina działań policji. Tu muszę spojrzeć już szerzej, na wszystkie sprawy związane z funkcjonowaniem komendy i bezpieczeństwem w powiecie.

Sejneńska jednostka, w skali kraju czy województwa, jest niewielka. I chyba dlatego każdy błąd w działaniu czy potknięcie jest bardzo łatwo zauważalne. Ciężko się tu ukryć. To mi się szczególnie rzuciło w oczy. A dodatkowo, pamiętają tu dłużej konsekwencje jakiegось negatywnego zdarzenia.

Praca

– Od zawsze miałem w sobie chęć do „zasmakowania” ryzyka. Dlatego zostałem saperem i rozminowywałem ze swoim patrolami tereny byłego województwa łomżyńskiego i białostockiego. Pracowałem w wojsku też jako strażak, kierując akcjami i

gasząc m.in. pożary lasów na poligonach. Po ośmiu latach w wojsku trafiłem do policji, od razu do Suwałk. Potrzebowałem dobrej pracy, a tam akurat mieli wolne miejsca. Mieliśmy córeczkę, a żona nie pracowała. W dodatku mogliśmy tam w miarę szybko kupić mieszkanie, rzecz podstawowa dla młodego małżeństwa – opowiada M. Topornicki.

– Mój zawód kojarzy mi się przede wszystkim z odpowiedzialnością. Trzeba też mieć zdrowy kręgosłup moralny i odporną psychikę. Chociażby dlatego, że spotykamy się z naprawdę przeróżnymi ludźmi i wydarzeniami. Różna jest reakcja na nas i nasze działania. Ważna jest umiejętność odreagowania stresu. Wiem to po sobie. Bo później często policjanci idą z problemami do domu. Nie mają z kim pogadać o nich. I nie zawsze potrafią o nich zapomnieć. Nie-

Podinspektor

Marek Topornicki

Ma 43 lata, mieszka z rodziną w Suwałkach. Jest absolwentem Wyższej Szkoły Wojsk Inżynierskich we Wrocławiu. W policji pracuje od 16 lat. W suwalskiej komendzie był naczelnikiem wydziału prewencji oraz wydziału dochodzeniowo-śledczego, a przed ostatnie pięć lat szefem policji sądownej.

dawno czytałem w prasie krótki artykuł o śmierci szefa komisariatu w Sokołach. Miał 41 lat, zawał... Nawet w małej miejscowości obciążenie czasami bywa bardzo duże i najgorsze, jak nie ma się z kim problemami podzielić. Przełożonego się wstydzę lub boję. Z podwładnym nie chcę. Tak samo z kolegą. Z innymi może nie wypada, nie wolno, bo to sprawy służbowe. Rodziny lepiej nie mieszać. I tak człowiek chodzi z tym problemem. Tu ważna jest rola przełożonego. By dostrzegał takie problemy i pośrednio czy bezpośrednio pomagał.

– A komendant... Myślę, że każda osoba na stanowisku kierowniczym musi mieć ambicje i pomysły. Musi je też umiejętnie

przekładać na podwładnych i współpracowników. Ale w taki sposób, by im nie szkodził. A swoje przywództwo opierał na autorytecie. Myślę, że taki sposób dowodzenia przynosi najbardziej wymierne efekty. Jeżeli współpracownicy rozumieją cel i przekłada się to na ich ambicje zawodowe, to jest to duża satysfakcja dla przełożonego. Takie są moje założenia, choć wiem że jest to trudne do osiągnięcia.

Sejny

– W Komendzie Policji w Sejnach bywałem wcześniej i widzę tu znaczącą poprawę warunków pracy, wyglądu budynku. To wpływa na morale i pośrednio przekłada się na wyniki w pracy. Drobne remonty są prowadzone przez cały czas. Na większe, jak utworzenie parkingu przed budynkiem Komendy, zmiana elewacji czy dostosowanie wejścia dla osób niepełnosprawnych, musimy poczekać. Szczupłość środków policyjnych jest dokuczliwa. Na razie wszelkie tego typu inwestycje w podlaskim zostały wstrzymane. Zostaną odblokowane, kiedy będzie znana konkretna kwota, jaką podlaska policja otrzyma na nie. Najpilniejsze jest zwiększenie miejsc parkingowych przed Komendą.

Na razie nie ma sensu cokolwiek zmieniać w strukturach jednostki. Nie oznacza to jednak stagnacji, bo trzeba je wciąż dostosowywać do potrzeb i zagrożeń. By jednostka sprawnie funkcjonowała. Mój poprzednik w 2005 roku przesunął funkcjonariuszy z logistyki do tak zwanych służb zewnętrznych, czyli na przykład zwiększył ilość policjantów na drogach i w patrolach. Wolne etaty z logistyki przekazał cywilom. Pomysł na chwilę obecną jest najlepszy z możliwych. A ja po prostu korzystam z tego, co już zostało zrobione i na razie funkcjonuje prawidłowo.

Jeżeli chodzi pracę policjantów, na razie wyniki mają dobre. Co nie znaczy, że nie będą dążyć do ich poprawy. Bo nigdy nie można ostatecznie powiedzieć, że jest wszystko dobrze, że jest bezpiecznie. To stan chwilowy.

Oprócz faktycznego poziomu bezpieczeństwa w powiecie, chcę poprawić wizerunek policji oraz poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Zwłaszcza to ostatnie jest bardzo delikatną sprawą. Na przykład jedno jakieś bulwersujące zdarzenie z udziałem funkcjonariuszy, choć w rzeczywistości nie będzie stanowiło dużego zagrożenia, może wpłynąć negatywnie na ogólną ocenę działań policji. A tym samym poczucie bezpieczeństwa i zaufanie do nas może się obniżyć.

Ważne jest, by w świadomości mieszkań-

ców zgłoszenie się z problemem do policjanta czy do Komendy nie było złem koniecznym. By interesanci nie mieli niepotrzebnych obaw i wiedzieli, że otrzymają pomoc. W tej sprawie jest jeszcze dużo do zrobienia.

Trzeba tu też zmienić podejście funkcjonariuszy. Weźmy na przykład policjanta na dyżurce. Zrozumiałe, że będąc kilkanaście godzin na służbie, można być zmęczonym. Może też w danej chwili być zajęty innymi sprawami bieżącymi, za które odpowiada. Mimo wszystko on musi zdawać sobie sprawę, że otwartość na problemy interesantów jest jego podstawowym zadaniem.

Podsumowując, jeżeli policję porównać do przedsiębiorstwa usługowego, to naszą usługą mogłoby być bezpieczeństwo. Co oznacza, że nasi klienci, czyli mieszkańcy, mają prawo wymagać od nas dobrej jakości świadczonych usług.

Po godzinach...

– Urodziłem się w Lublinie, ale dorastałem w Zamościu. Zamość opuściłem po maturze i już do niego nie wróciłem. Przyjeżdżam tam jedynie na urlop, do rodziców. Kiedyś bywałem częściej, nawet cztery razy w roku. Teraz raz czy dwa i to, coraz krócej. Kiedy kończyłem szkołę wojskową i zapadały decyzje, co do przyszłego miejsca pracy, zawsze powtarzałem, że chcę na wschód od Wisły. Nie za bardzo wiem, czemu. Czy to przez sentymenty, czy też moje uwarunkowania? Chyba wszystko po trochu.

W Suwałkach mieszkam w bloku. Nie mam żadnej działki. Ale nawet gdybym miał, to i tak najlepiej odpoczywałbym właśnie w domu. Lubię też czytać. To dla mnie odskocznia od pracy, okazja do wyciszenia się. Nie bardzo to pasuje do mojego zamiłowania do ryzyka, prawda? A w domu – uśmiecha się – wszelkiego typu pracami się zajmuję... Czasem gotuję, jak żona wyjedzie... Jej to jednak zdecydowanie szybciej wychodzi.

(wysłuchała: mp)

Fot. J. Lupo

ROLNICTWO

Na najczęściej zadawane pytania o płyty obornikowe i zbiorniki na nawozy płynne odpowiada **Mariusz Skupski**, kierownik Powiatowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Inwestycje w gospodarstwach

• Czy płytę na obornik oraz zbiornik na gnojówkę i gnojowicę rolnik może wybudować sam?

– Tak, tylko wszystko musi być zgodne z normami i obowiązującymi przepisami prawa budowlanego. Jeżeli rolnik zbiornik będzie wykonywał we własnym zakresie, przy rozliczeniu Agencją będą interesować tylko faktury za wykorzystane materiały. Za wszystkie wykorzystane materiały, łącznie ze żwirem.

W fakturach musi być tylko udokumentowane zużycie materiału. Będziemy to na kontrolach sprawdzać. Na podstawie projektu i danych z kosztorysu jesteśmy w stanie wyliczyć ilość potrzebną na inwestycję materiału. Natomiast nie obchodzi nas cena tego materiału. Jedynie jego ilość.

Jeżeli rolnik będzie kupował materiały sam, ponosi odpowiedzialność też za ich jakość. Za to, czy mają atest. Należy też pamiętać, że o pozwolenie na budowę trzeba się ubiegać w przypadku zbiorników na gnojowicę i gnojówkę o pojemności powyżej 25 m³. Płyta może być, niezależnie od rozmiarów, budowana na podstawie zgłoszenia.

Można też kupić zbiorniki plastikowe. Są dużo droższe od betonowych, ale szybsze w montażu. Trzeba sprawdzić, czy są przeznaczone właśnie do przechowywania gnojowicy i gnojówki. Nie mogą one być jednak mniejszej pojemności, nawet o tych kilkadziesiąt centymetrów sześciennych, od wyznaczonych przez Agencję.

• Kiedy można zacząć kupować materiały na budowę?

– Kupować materiały i przygotowywać dokumentację można już od momentu wydania przez Agencję decyzji o przyznaniu pieniędzy. Od momentu wydania tej decyzji rolnik ma rok na jej wykonanie i rozliczenie. Faktury wystawione za zakup materiałów, zwłaszcza jeżeli rolnik wykonuje inwestycję sam, nie mogą być wcześniejsze niż data wydania decyzji. Będziemy to sprawdzać podczas kontroli.

• Czy można zamiast jednego dużego zbiornika i płyty zrobić dwa mniejsze?

– To musi być technologicznie uzasadnione. Jeżeli ma pan dwa budynki gospodarcze, w którym stoją zwierzęta, wtedy celowe jest wybudowanie dwóch zbiorników lub płyt. Bo przecież nie ma sensu chodzić z jednego końca podwórka na drugi z obornikiem. Natomiast jeżeli jest to przy jednym budynku i tylko z jednej strony wyciąga się ten obornik, to nie ma podstaw do budowy dwóch mniejszych.

• Jeżeli rolnik będzie chciał wybudować zbiornik całkowicie zagłębiony, a w ARiMR ma zgłoszony przez niego zbiornik częściowo w ziemi, co ma zrobić?

Musi zgłosić się do Agencji i to wyjaśnić. Tak samo jest z numerami działek. Jeżeli granica ewidencyjna biegnie przez środek

podwórka lub wzdłuż budynku, musimy w Agencji wyjaśnić sprawę numeracji działki pod inwestycję. Bo w rzeczywistości może być inny numer, niż we wniosku. Błąd ten nie ma żadnego wpływu na wydaną decyzję i jej kwotę, za to w dokumentach powinni wszystko się zgadzać.

• Czy może być płyta gnojowa umieszczona na zbiorniku na gnojówkę?

– Tak, ale musi być do tego już indywidualny projekt. Bo w tym wypadku pokrywa zbiornika będzie służyła jako płyta na

Fot. K. Palewicz

obornik i wszystkie parametry muszą być już odpowiednio wyliczone. Nie ma tu, tak jak z resztą przy innych projektach, miejsca na błąd.

• Jak się rozliczać, jeżeli budowę będzie się zajmowała firma?

– Wówczas na jednej fakturze może być zapisane tylko np. wykonanie płyty obornikowej i cena. W to wchodzić będzie na pewno materiał, wykonanie, obsługa geodezyjna, koszt przygotowania projektu itp. Taka faktura jest też prawidłowa. Ale, podkreślam, tylko wtedy gdy się zajmuje tym firma. Szczegóły możemy już sprawdzić w firmie, wykonującej inwestycję.

• Na co zwracać szczególną uwagę przy wyborze firmy?

– Na ceny, które oferuje. Bo bywają i takie, które za samą robocizną liczą sobie kosmicznie dużo. Rolnikowi zostawiając załatwienie materiałów i wszystkich niezbędnych dokumentów. Dodatkowo w umowie firma powinna dać gwarancję na wykonaną inwestycję. Powinien też być w niej zawarty zapis, że to firma, nie rolnik, ponosi odpowiedzialność za to że ten zbiornik jest wykonany zgodnie z prawem budowlanym i z normami.

• Jeżeli firma się nie wyrobi w czasie?

– To kwestia zawarcia umowy i przepisów kodeksu cywilnego. Myślę, że w rozmowach wstępnych warto zapytać firmę o odpowiedzialność za niewykonanie w terminie inwestycji. Nie zwalnia to jednak rolnika z terminów rozliczenia się w Agencji z wykonania inwestycji. Na pewno będą brane pod uwagę przyczyny niezależne od rolnika w przypadku nie wywiązania się rolnika ze zobowiązań. Są to np. klęska żywiołowa czy pożar w gospodarstwie, gdzie rolnik musiał wszystkie swoje pieniądze włożyć w usunięcie szkód.

• Czy trzeba rozliczyć się z każdej otrzymanej złotówki?

– Państwo dostaliście decyzję o przyznaniu płatności na płytę i zbiornik o określonej powierzchni. Nie ma tu jednak, jak kiedyś chociażby przy rozliczeniach z SAPARD, gdzie każda złotówka musiała być rozliczona. To jest grant, pieniądze na określoną inwestycję. I na przykład jeżeli faktura będzie na kwotę niższą niż od przyznanej kwoty, to rolnika szczęście. Udało się zaoszczędzić i nikt różnicy nie będzie dochodził. Jeżeli jednak na inwestycję zostało wydanych więcej pieniędzy, niż Agencja dała, to nas to też nie interesuje. Trzeba dokładać z własnej kieszeni.

• Z jakich powodów rolnik będzie musiał zwrócić otrzymaną od ARiMR dotację?

– Wtedy, gdy wybudowany zbiornik i płyta nie będą spełniały obowiązujących standardów i warunków technicznych. Na przykład płyta pęknie od razu, a zbiornik będzie przeciekał. Lub jeżeli będą jakieś niejasności w fakturach na materiały, gdy rolnik sam budował, czy niezgodność z projektem, lub gdy nadzór budowlany nie odbierze wykonanej budowli z przyczyn technicznych.

• Co będzie sprawdzane przez Agencję podczas kontroli?

– Gospodarstwa ubiegające się o kwotę poniżej 10 tys. euro będą kontrolowane losowo, natomiast powyżej – kontrolowane będą wszystkie. Kontrole będą przeprowadzane po zakończeniu inwestycji i złożeniu oświadczenia o zrealizowaniu przedsięwzięcia, ale przed wypłatą drugiej raty płatności. Przy kontroli na miejscu sprawdzane będą też: decyzja czy kopia decyzji pozwolenia na budowę, lub zgłoszenie budowlane; projekt budowy lub dokumentacja projektowa; czy inwestycję zrealizowano zgodnie z projektem budowlanym lub dokumentacją projektową; sprawdzimy oryginał planu dostosowania gospodarstwa rolnego do standardów UE i czy inwestycja została zgodnie z nim wykonana; faktury VAT i rachunki (czy przedstawione faktury lub rachunki są związane z realizowanym przedsięwzięciem, czy data wystawienia faktur jest późniejsza niż data wydania decyzji, czy przedstawione faktury lub rachunki są właściwie wystawione).

Podczas wizytacji terenowych na pewno sprawdzimy powierzchnię płyty, kubaturę zbiornika – czy jest zgodne z projektem. Część zbiorników będzie pewnie w ziemi, na głębokości 50-60 cm. Wtedy najprawdopodobniej będziemy dokopywać się do jego brzegów.

Wszystko, co będzie kontrolowane musi być zgodne z dokumentacją techniczną. Czyli z projektem. Bo w innym wypadku można będzie uznać to za samowolę budowlaną.

• Co w przypadku, gdy rolnik zwiększy znacząco produkcję rolną?

Wielkość minimalna płyt i zbiorników była obliczana na podstawie stanu średniorocznego z 2004 roku. Wielu rolników już zwiększyło liczbę trzody chlewnej czy bydła. I dlatego buduje większe płyty i zbiorniki. Inni wolą to zrobić na zapas.

• Jeżeli zmniejszyła się produkcja rolna?

Jeżeli w czasie kontroli będzie trochę mniej zwierząt, to nie ma problemu. Byleby tylko ta płyta obornikowa czy zbiornik były takiej samej wielkości, jak deklarowane we wniosku o dotację. Nie mniejsze. (mp)

Zakład Zaopatrzenia Usług i Produkcji sp. z o.o. Koplany serdecznie zapraszana na pokaz:

- siewu zbóż agregatem uprawowo – siewnym;
- siewu kukurydzy siewnikiem pneumatycznym;
- orki pługiem czteroskibowym zagonowym;
- orki pługiem czteroskibowym obracalnym;
- pokaz bielenia i dezynfekcji pomieszczeń;
- doprawianie gleby agregatem uprawowym;
- demonstrację pracy miksera do gnojowicy;
- pokaz pracy wozów asenizacyjnych.

Pokaz odbędzie się 8-go kwietnia 2006 o godz. 10.00 w Sejnach, ul. Marchlewskiego 19

Topniejący śnieg nie zawsze cieszy. Czemu? Krajobraz miejski, upstrzony psimi, „bubkami” nie należy do najprzyjemniejszych oznak wiosny. Nie ma też sposobu na wałęsające się psy. Ten sam problem co roku na wiosnę powraca.

Psia wiosna

– Ja mu nie pozwalam załatwiać swoich potrzeb na chodniku. A jak robi na trawce, komu może zaszkodzić ta odrobina nawozu? – żartuje Magda. Gorzej, gdy psie odchody zaczynają się pojawiać na placach zabaw dla dzieci czy też w piaskownicach. W uchwale Rady Miejskiej „Utrzymanie czystości i porządku na terenie miasta Sejny” z 1997 roku jest wzmianka o sprzątaniu po psach – nikt jej jednak nie egzekwuje.

– Jeśli chodzi o kary za odchody zwierząt, przyznaję że w tej sprawie możemy nieco więcej zrobić – mówi Marek Topornicki, komendant sejneńskiej policji. – Może policjant swoją obecnością zadziała prewencyjnie? Pouceńnię będziemy stosować dalej, nie wykluczam też mandatów. Ale najważniejsze, to uświadomić ludziom, że tak naprawdę oni szkodzą przede wszystkim sobie. Brudzą przecież teren wokół własnego mieszkania.

Temat ten jest, jak się okazuje, na tyle uciążliwy, że poruszono go na ostatniej Radzie Miejskiej.

– To jest jedna z przywar Polaków. Oglądałem niedawno program o spółdzielni mieszkaniowej w olsztyńskim. Zakupili 300 torebek z szufelkami dla właścicieli psów. Do dziś odebrano za ledwie trzy – mówi Andrzej Mocarski, przewodniczący RM. – Ja sam, kiedy miałem psa, lekceważyłem to. Ale gdybym został ukarany mandatem, to na pewno inaczej bym podchodził do tej sprawy.

– Trzeba poważnie się zastanowić, co my możemy zrobić – zauważa radna Małgorzata Gruza. – Może za dochód z podatków od psów kupić jednak te torebki? Ktoś musi zacząć się tym interesować.

– W pobliżu mojego bloku mieszkańcy wybudowali budę dla bezdomnych psów i je dokarmiają – dodaje A. Mocarski. – To też jest narodowa przywara. Bo jak te pieski zaczynają gryźć i atakować dzieci, to ludzie chcą ich się pozbyć. Ale zaraz po tym, jak się wszystko uspokoi, znów zaczynają je dokarmiać. Problemem jest też to, że psy są podrzucane z wiosek do miasta.

– Sporo pieniędzy wydajemy też na samo wyłapywanie wałęsających się psów. Jest to problem nierozwiązalny, ponieważ są okresy w roku, kiedy psy i tak będą na tych ulicach. Wiąże się to częściowo z nieodpowiedzialnością mieszkańców, którzy z samego rana pieska wypuszczają na cały dzień z domu. Widać przecież zwierzęta w kagańcach, z obrożami – mówi burmistrz J. Stanisław Kap. A te psy atakują również dorosłych, rowerzystów czy bawiące się dzieci. Za wałęsającego się psa policja może właścicielowi wystawić mandat w wysokości 200 zł.

– Otrzymujemy dużo wezwań do wałęsających się psów, które m.in. atakują rowerzystów – mówi Andrzej Wyżlański, oficer prasowy sejneńskiej policji. – Chcę poinformować, że obowiązkiem gminy, a nie policji, jest wyłapywanie tych zwierząt. My możemy w przypadku zgłoszenia tylko powiadomić odpowiednią instytucję.

A Sejn nie stać, jak zauważa Romuald Kisiel, dyrektor Gospodarki Komunalno-Mieszkaniowej, Wodociągów i Kanalizacji, na własne schronisko.

A jego zakład nie jest w stanie, choć często otrzymuje telefony z policji, zając się tymi psami. Nie ma odpowiedni przeszkolonej do tego osoby. I tak koło się zamyka. Pozostaje czekać na hycla, który tylko co jakiś czas zagląda do Sejn. (mp)

Za, a nawet przeciw...

Choć sprawa wydaje się być od kilku tygodni zakończona, TIR-y wciąż powracają... w rozmowach. Romuald Budowicz straszy widmo zamkniętego dla ruchu samochodów ciężarowych przejścia granicznego w Ogrodnikach. Mieszkańców gminy Giby – wizja tranzytu przez ich podwórka.

– Zamknięcie przejścia dla TIR-ów to decyzja niesłuszna i hamująca rozwój gospodarczy naszego powiatu – uważa Romuald Budowicz. W odpowiedzi nadleśniczy Tadeusz Wilczyński z Głębokiego Brodu pyta, czy koszt jaki powodują TIR-y przejeżdżające krajową 16-tką nie byłby zbyt wysoki dla wszystkich, którzy mieszkają w jej pobliżu?

„Gdyby doszło do zmiany decyzji, to mieszkańcy naszych miejscowości utraciliby nie kilkanaście, a kilkaset miejsc pracy w agroturystyce, która stanowi – obok rolnictwa, główne zatrudnienie i daje nam możliwość przeżycia oraz kształcenia naszych dzieci” – czytamy w piśmie Społecznego Komitetu Mieszkańców Gminy Giby.

A wiatr hula

– Naszym zdaniem należałoby przywrócić ruch TIR-ów przez przejście w Ogrodnikach. Przynajmniej do czasu uregulowania przez nas, przedsiębiorców po obu stronach granicy, spraw związanych z pracownikami, z bankami. Potrzebujemy na to około dwóch lat. W międzyczasie należałoby podjąć wspólne działania zmierzające do modernizacji drogi krajowej. Czy też na budowę, przy zaangażowaniu środków UE, obwodnic Sejn i Krasnopola oraz modernizację tych dróg – mówi R. Budowicz, przedstawiciel Unii Polsko-Litewskiego Komitetu Społecznego Rozwoju Gospodarczego Powiatu Sejneńskiego oraz Rejonu Łódzkiego.

– Czemu przez tyle lat nikt z Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad nie podjął żadnych działań zmierzających do przystosowania dróg do ruchu m.in. samochodów ciężarowych. Powinno się pomyśleć

o drodze ekspresowej na 16-tce – mówi. Dodaje też, że być może nieinwestowanie w drogi tego regionu jest spowodowane brakiem nacisków za strony władz samorządowych.

Protest popiera również Stowarzyszenie Przewoźników Podlasia, które skupia około 200 firm transportowych w województwa oraz miejscowy Sejbud, który odnotowuje straty w wyniku przekierowania ruchu samochodów ciężarowych na Budzisko. Stowarzyszenie w swoim piśmie pyta retorycznie:

„W ciągu roku przekraczało przejście w Ogrodnikach około 80 tys. samochodów bez ładunków, skracając znacznie powrót. (...) Dziś na przejściu wybudowanym za ogromne pieniądze hula wiatr. (...) Po jaką cholere budowano to przejście?”

Zrównoważony rozwój

– W lesie istnieje pojęcie zrównoważonego rozwoju. Rzecz polega na tym, żeby umieć wszystkie grupy interesów pogodzić. Tylko trzeba na to czasu – mówi nadleśniczy Tadeusz Wilczyński z Głębokiego Brodu. – Warto też ustalić hierarchię. Czy koszty, jakie spowodują TIR-y przejeżdżające 16-tką, nie będą zbyt wysokie dla wszystkich wokół? Agroturystyka stała się celem dla tych mieszkańców. Oddziaływanie ruchu o takim natężeniu, jaki powodują TIR-y, oznacza wyłączenie ich z turystyki. Jakie perspektywy przedstawicie wówczas osobom, które żyją wokół tej drogi?

– Ja się nie wstydzę stanowiska, pod którym się podpisałem. My się kierujemy opracowaną jakiś czas temu strategią rozwoju powiatu. Jest w niej rolnictwo, turystyka i

Roman Budowicz

agroturystyka. Nie ma TIR-ów – zaznacza starosta Marian Luto.

– Zauważcie, że od granicy w Ogrodnikach można dojechać do Warszawy samochodem osobowym bez wpadania pod TIR-y. Rozdzielono ruch towarowy od osobowego – argumentuje T. Wilczyński. – Prosty rachunek. Samochodem osobowym jadą 3-4 osoby, turyści. Na pewno zatrzymają się, jeżeli zobaczą atrakcyjne miejsce. Oprócz tego, że zostawią śmieci, to coś kupią. To jest sposób na rozwój. Rozjechać można wszystko, tylko jak już się rozjedzie, to przywrócić się nie da. Czy nie zdarzyło się Państwu patrzeć z obrzydzeniem na lasy pod Warszawą? Czy chcielibyście mieszkać w takich lasach

– Jaki jest zarobek z jednego kierowcy TIR-a? – mówi Marian Gołaszewski ze Społecznego Komitetu Mieszkańców Gminy Giby. – Do mnie dzwonią ludzie i pytają o nocleg już teraz, bo jeżdżą na wycieczki do Ostrej Bramy. Ja nie mam gdzie zmieścić całego autokaru. Czy Pan o takiej możliwości rozwoju nie pomyślał?

W proteście mieszkańców możemy też przeczytać: „Gdyby miało dojść do zmiany powyższej decyzji – z pewnością doprowadzimy do blokady drogi.” (mp)

SEKCJA PREWENCJI KOMENDY POWIATOWEJ POLICJI W SEJNACH RADZI:

Pies to najwierniejszy przyjaciel człowieka, ale tak jak każde inne zwierzę posiada określone zachowania naturalne. Należy do nich m.in. obrona swojego terytorium i nieufność wobec obcych, która może przejawiać się zwiększoną agresywnością. Najczęściej, gdy nieświadomie i niewłaściwie obchodzimy się ze zwierzęciem, np. zaglądnąc mu do budy lub miski, szarpiąc za ucho czy ogon, drażniąc je krzykiem lub uderzając kijem o ogrodzenie.

Na agresywność psa mają wpływ także inne warunki jego życia, np. przesadne karmienie, rozpieszczanie i rozpuszczanie przez właścicieli, izolacja od ludzi albo częste drażnienie.

Jak UNIKNĄĆ ATAKU psa?

- nie głośzcz obcego, wałęsającego się psa;
- nie dotykaj i nie głośzcz psa jedzącego lub śpiącego;
- unikaj wchodzenia na teren prywatny;
- unikaj spotkania z psami wyszkolonymi do stróżowania;
- jeśli pies wzbudza w Tobie strach, poproś właściciela, by wziął go na smycz;
- nie próbuj prześcignąć psa na rowerze – zatrzymaj się i zejź z roweru tak, by rower znajdował się między Tobą a psem; pies może straci zainteresowanie, gdy nie będzie miał obiektu do ścigania;

Jeśli pies Cię ATAKUJE, pamiętaj:

- nie daj się zastraszyć – okaż umiarkowaną dominację poprzez stanowcze powiedzenie psu by poszedł do domu. Ta taktyka zazwyczaj czyni cuda, podziałac może też stanowcze „fe” i „siad”;
- nie zamykaj oczu – pies zrozumie, że się go boisz;
- nie patrz psu w oczy – inaczej zwierzę potraktuje to jako wyzwanie do walki;
- nie krzycz – w ten sposób możesz dodatkowo rozjuszyć zwierzę;
- nie odwracaj się plecami do psa;
- nie uciekaj – ucieczka pobudza psa do większej agresji; stojąc nieruchomo przyjmij pozycję „drzewka”, stawiając blisko siebie stopy, łokcie przyciskając do pierśsi a ręce trzymając pod szyją i osłaniając gardło;
- jeśli pies Cię przewróci, przyjmij postawę „żółwia”, czyli zwiń się w kłębek, twarzą do ziemi i rękoma osłoń szyję i głowę;
- pozwól się psu obwąchać – w większości przypadków zostawi Cię, jak tylko uświadomi sobie, że nie jesteś zagrożeniem;
- poczekaj, aż pies straci Tobą zainteresowanie – dopiero wtedy wycofaj się powoli, małymi krokami kątem oka obserwując zwierzę;
- nie wstydź się wskoczyć na samochód, wejść na drzewo lub wołać o pomoc;
- w celi odwrócenia jego uwagi, rzuć cokolwiek – kurtką, tornistrem, książkami;
- jeżeli chce Cię ugryźć, starajmy się włożyć mu cokolwiek do pyska.

SPORT

SKS „Pomorzanka”

Fot. M. Paliewicz

DRUŻYNA JUNIORÓW MŁODSZYCH

Na zdjęciu: stoją u góry: **Robert Jakubowski, Bartosz Tomczyk, Radosław Dębowski, Leszek Pietruszkiewicz, Łukasz Leszczyński, Andrzej Ejdulis** – trener, **Łukasz Sidorowicz, Piotr Leszczyński**; u dołu: **Marcin Rakowski, Henryk Hołdyński, Daniel Czeszkiewicz, Wojciech Ogórkis, Mateusz Myszczyński, Bartosz Nowak, Łukasz Senda**.

Ponadto z drużyną trenują: **Tomasz Baluta, Maciej Delnicki, Rafał Wojciechowicz, Kamil Kruchało**.

TERMINARZ MECZÓW PIŁKARSKICH JUNIORÓW MŁODSZYCH - WIOSNA 2006

1. **01-02 kwietnia 2006 r.** (...) godz. – mecz odłożony.
„Pomorzanka” Sejny – GKS Stawiski
2. **09 kwietnia 2006 r.** (niedz.) godz. 13.00
UG Krynki – „Pomorzanka” Sejny
3. **14 kwietnia 2006 r.** (piątek) godz. 15.00
„Pomorzanka” Sejny – „Europa-Je-grzmia” Rajgród
4. **22 kwietnia 2006 r.** (sob.) godz. 12.00
„Forty” Piątnica – „Pomorzanka” Sejny
5. **29 kwietnia 2006 r.** (sob.) godz. 15.00
„Pomorzanka” Sejny – „Włókniarz” Bia-
łystok
6. **07 maja 2006 r.** (niedziela) godz. 15.00
„Pomorzanka” Sejny – „Sudovia” Szu-
działowo
7. **13-14 maja 2006 r.** (...) godz.
„Pomorzanka” Sejny – pauzuje
8. **20 maja 2006 r.** (sobota) godz. 15.00
„Pomorzanka” Sejny – „Jagiellonia III”
Białystok
9. **27 maja 2006 r.** (sobota) godz. 14.00
„Wissa” Szczuczyn – „Pomorzanka” Sejny
10. **03 czerwca 2006 r.** (sob.) godz. 15.00
„Pomorzanka” Sejny – „Rospuda” Fi-
lipów
11. **11 czerwca 2006 r.** (niedz.) godz. 16.00
„Narew” Łyski-Choroszcz – „Pomorzanka”
Sejny

Niezapomniany wyjazd

24 marca 2006 r. w ramach programu „Równać Szanse 2005” – Projekt Stowarzyszenia Młodzieży Sejneńskiej „Borek” Radio SMS – Szansa Młodych Sejny II wyjechaliśmy na warsztaty do Janowca Kościelnego. W piątek około południa byliśmy już w drodze.

Po przyjeździe czekał na nas obiad, a później prezentacja multimedialna o zabytkach Janowca Kościelnego. Choć jest to mała miejscowość, ma piękny neogotycki kościół. Zrobiono konkurs o tym wszystkim, co zobaczyliśmy. Po kolacji odbyło się świecewisko z harcerzami, śpiewaliśmy i tańczyliśmy różne harcerskie piosenki. Zabawy te trwały do późnej nocy. Następnego dnia wszyscy niecierpliwie czekali na śniadanie, bo po nim mieliśmy pojechać na basen do Ciechanowa. Tym razem pojechaliśmy z kolegami z Janowca ich autobusem szkolnym. Na basen przeznaczone były 2 godziny, które bardzo szybko upłynęły. Pływalnia składała się z basenu w kształcie kwadratu, torów pływackich, jakuzzi i krętej zjeżdżalni. Największe zainteresowanie miała oczywiście zjeżdżalnia.

Po powrocie czekały nas dwie serie warsztatów. W skład pierwszej wchodziły: językowe, Małych Odkrywców i radiowe. Druga seria składała się z: warsztatów dziennikarskich, filmowych i artystycznych. Podzielono nas na grupy i każda grupa była na innych warsztatach. Po nich nocne kino. W niedzielę – ostatnim dniu pobytu zwiedzaliśmy Nidzicę. Później obejrzelśmy film z naszego pobytu w Janowcu Kościelnym. Pod koniec wymieniliśmy się e-mailami, numerami ko-

mórek i ruszyliśmy do Sejny.

Droga bardzo szybko upłynęła i po południu byliśmy w domach. Myślę, że tego wyjazdu nigdy nie zapomnę i mam nadzieję, że kiedyś jeszcze tam pojedziemy. Każdy z nas będzie długo jeszcze wspominał ten wyjazd i żałował, że trwał tak krótko. Naprawdę było przyjemnie. Przyjęto nas bardzo serdecznie.

Tekst i fot. Adrian Boguszewski

Turniej oldboy'ów

Pierwszy halowy turniej oldboy'ów w Suwałkach odbył się 26 marca i w przyszłym roku możemy spodziewać się kolejnego. Wzięło w nim udział siedem drużyn, min. z Sejny, Suwałk, Ałytusa, Kętrzyna, Białegostoku. Wygrała „Granica” Kętrzyn. „Pomorzanka” Sejny zajęła piąte miejsce.

Pomorzanka rozegrała w swojej grupie następujące mecze: „Wigry” Suwałki – „Pomorzanka” Sejny (6:0), Ałytus – „Pomorzanka” Sejny (2:1).

O miejsce piąte „Pomorzanka” Sejny rozegrała mecze: „Węgoria” Węgorzewo – „Pomorzanka” Sejny (8:1), „Czarni” Olecko – „Pomorzanka” Sejny (4:1).

Drużyna „Pomorzanki” grała w składzie: Jarosław Zaborowski (bramkarz), Sławomir Bednarski (bramkarz), Marek Nowak, Krzysztof Polkowski, Krzysztof Żyliński, Wojciech Milewski, Artur Apalko, Leszek Ostrowski, Ryszard Żyliński. (mp)

PRACA

Wszelkie dodatkowe informacje można uzyskać pod numerem telefonu 087 516-25-65, w sejneńskim PUP.

Powiat Sejneński

- kierowca C, C+E, Przedsiębiorstwo Transportowo- Handlowe, tel. 600475780
- kierowca C, C+E, świadectwo kwalifikacji, uprawnienia na przewóz rzeczy, Firma „FORTE” w Suwałkach tel. 0875628880
- kierowca kat. C, C+E, uprawnienia na przewóz rzeczy, świadectwo kwalifikacji, informacja PUP Sejny
- kierowca kat. C, i C, C+E, świadectwo kwalifikacji, uprawnienia na przewóz rzeczy, tel. 0 602 462 589
- kierowca kat. C, C+E, uprawnienia na przewóz rzeczy, Przedsiębiorstwo Transportu i Handlu Trans –Mat, tel. 0 604 433 937;
- Sprzedawca (przygotowanie zawodowe lub staż)- Handel Art. Spożywczy i Przemysłowymi Dariusz Oskroba, tel. 5162 904, 0602 309 958
- operator koparki - informacja w PUP Sejny
- osoby do pracy przy budowach i kładzeniu elewacji, tel. 604 055 271
- murarz, wykształcenie budowlane, Usługi Remontowo-Budowlane, Marek Góbczyński
- tynkarz, wykształcenie budowlane, Usługi Remontowo-Budowlane, Marek Góbczyński
- pracownik biurowy, wykształcenie: ekonomiczne, bankowość, finanse, ubezpieczenia; informacja pod nr tel. 605101427
- praca w rolnictwie w powiecie monieckim, wymagane prawo jazdy kat. T- informacja PUP w Sejnach
- praca w szkółkach leśnych - informacja w PUP Sejny
- przedstawiciel handlowy z branży przyprawowej, technologia z branży mięsnej, praca na terenie powiatu sejneńskiego, 063 24 06 655
- menagera ds. sprzedaży, wykształcenie wyższe: ekonomia lub marketing i zarządzanie; preferowana znajomość jednego języka obcego: angielski, litewski, rosyjski
- elektryk - wykształcenie wyższe (tytuł inżyniera): kierunkowe lub pokrewna; preferowana znajomość jednego języka obcego: angielski, litewski, rosyjski

Powiat Suwalski

(bliższe informacje w PUP Sejny)

- geodeta - wyższe kierunkowe,
- elektronik - mechanik, wyższe kierunkowe,
- specjalista ds. marketingu - wyższe kierunkowe, biegła znajomość j. angielskiego, j. niemieckiego lub hiszpańskiego, prawo jazdy kat. B, doświadczenie w pracy z klientem zagranicznym,
- inżynier budowlany - wyższe, uprawnienia budowlane, znajomość przepisów dotyczących zamówień publicznych
- sportowiec zawodowy (piłkarz) - staż 7 lat, biegła znajomość języka białoruskiego
- sprzedawca - min. sanitarne, kasy fiskalne, staż w handlu
- fryzjer- zawodowe kierunkowe, pracownik produkcji drzewnej, operator maszyn stolarskich,
- stolarz szlifierz- staż w zawodzie,
- stolarz lakiernik- staż min. 2 lata,
- operator maszyn stolarskich CNC- staż min. 2 lata,

- kierownik salonu samochodowego, średnie techniczne kierunkowe, doświadczenie na stanowisku, obsługa komputera,
- operator traka- uprawnienia,
- operator koparki jednonaczyniowej- uprawnienia,
- ciastkarz, pakowacz, dekorator- zawodowe
- operator wytlaczarek - doświadczenie
- operator maszyn CNC - staż
- hafciarka ręczna,
- pilarz - uprawnienia
- trakowy - uprawnienia

Powiat Augustowski

- Spawacz w osłonie CO₂ + TIG ; POM Augustów, tel. 643 34 76
- Robotnik budowlany ; POM Augustów, tel. 643 34 76
- Kierowca (kierowca-mechanik) kat. C + CE, ukończony kurs ADR klasy 2 do 9; EKO – SYSTEM Transport & Spedycja PPU Sp. z o.o. Baza Transporty Sochaczew, biegła znajomość języka rosyjskiego i ukraińskiego, tel. 0-506 069 100, 0-46 862 99 00 Dyrektor Bogusław Zimny
- Nauczyciele muzyki w specjalnościach: gitara do " etatu, akordeon pełny etat, fortepian do " etatu, kształcenie słuchu i audycje muzyczne do I etatu; Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Jana Sebastiana Bacha 1-200 Grajewo, ul. Dra T. Nowickiego 5 tel. 0-86 272 25 82, fax 0-86 272 21 19 e-mail: psm@hotmail.pl, Dyrektor Zofia Mikołajewska
- Barmanki; Pizzeria „Bella Italia” Augustów, ul. 3 Maja, aktualna książeczka zdrowia, mile widziane szkolenie HACCP
- Kucharka; Bar Samoobsługowy „JE-DREK” tel. 644 64 01
- Monter rurociągów technologicznych; „ANMIR” s.c. Gdańsk, Andrzej Domagała, tel. 600 393 592, 0-58 309 11 05, układanie nowych rurociągów, możliwość zwrotu kosztów dojazdów lub zakwaterowania, praca na terenie BAT-u
- Robotnicy budowlani i pokrewni (murarze, betoniarze, itp.) praca w Lipsku; PBO Gołdap, kontakt w Lipsku na ul. Pustej z Panem Władysławem Ropelewskim tel. 0-602 104 961,
- Ślusarz, spawacz, tokarz ; „DEMEX” tel. 643 22 82.

OGŁOSZENIA DROBNE

(umieszczamy za darmo)

- Sprzedam drewno opałowe (brzoza, świerk, osika), łącznie 25 m3 tel. 087 516 27 32 (po 20.00) lub kom. 607 075 817.
- Sprzedam ciągnik Ursus C 330, rok prod. '86, 4 tys. motogodzin, dwókołkę i in. urządzenia rolnicze; tel. 087 516 33 88, 607 557 495.
- W Sejnach pokój do wynajęcia. Telefon: 087 5162 094.
- Młode małżeństwo poszukuje mieszkania do wynajęcia, tel. 602 894 027 (po 16.00).
- Sprzedam mieszkanie 70 m2, 3 pokoje i kuchnia z jadalnią; tel. 087 516-52-57, 0 695 763 433
- Sprzedam mieszkanie 68 m2, 3 pokoje + kuchnia, dodatkowo do sprzedania garaż oraz budynek gospodarczy; tel. 087 516-43-46, 0 665 755 267.

Kronika policyjna

21.03 Pijane wagary

W tym roku pierwszy raz na Dzień Wagarowicza wspólnie z policjantami ulice patrolowali nauczyciele. W jednym z sejneńskich lokali zatrzymano dwie pijane nieletnie wagarowiczki z Suwałk. Pytanie, kto sprzedał im alkohol? Policja prowadzi dochodzenie. Sprzedaż alkoholu nieletnim jest przestępstwem.

22.03 Internetowa czarna dziura

Mieszkanca Puńska padła ofiarą wirtualnego naciągacza. Na jednej z internetowych aukcji zamówiła telefon komórkowy, o wartości ponad 300 złotych. Po dokonaniu wpłaty, nie otrzymała przesyłki.

23.03 Przebite koło

Mieszkaniec gminy Sejny pojechał do Suwałk po towar, a wrócił bez szaszetki z dokumentami i portfela (stracił 250 złotych). Jak to się stało? Złodziej podrzucił pod koło stojącego samochodu kolec. Kiedy uszkodzony ruszył z miejsca, najechał na niego i przebił oponę. Musiał wymienić koło. Tymczasem sprawca, korzystając z nieuwagi właściciela, zabrał wspomniane rzeczy.

24.03 Bazarowy okulista

Mieszkanca Suwałk na bazarze w Sejnach sprzedawała po 10-13 złotych okulary optyczne. Nie posiadała potwierdzenia zakupu swojego towaru i nie potrafiła w żaden sposób udowodnić policjantom, że jest on bezpieczny dla zdrowia. Zabezpieczono 185 par okularów. Takich rzeczy lepiej nie kupować na bazarze...

24.03 I po co to było?

Berźniki. Po wcześniejszym przygotowaniu (obserwacja sklepu i wybranie miejsca przestępstwa), jeden z napastników tuż po zamknięciu sklepu napadł na sprzedawczynię. Po krótkiej szarpaninie wyrwał jej torebkę i uciekł do czekającego w pobliżu samochodu. Odjechali. Skradzione rzeczy, kiedy okazało się że nie ma tam nic cennego – napastnik spodziewał się znaleźć dzienny utarg, porzucono. Znalazł je pies policyjny, jeszcze w dniu napadu. Następnego dnia z rana zatrzymano podejrzanych, dwóch 20-latków z Sejn.

28.03 Te kobiety...

22-lenna mieszkanka Sejn ukradła swemu konkubinowi piłąkę spalinową i wideoodtwarzacz (łącznie wartość 700 zł) i sprzedała je. Po złożeniu zawiadomienia o przestępstwie, policjanci ustalili podejrzaną i miejsce sprzedaży. Odzyskali wyżej wymienione rzeczy. Gdy mamy do czynienia z zaskakująco niską ceną sprzedawanych towarów, lepiej sprawdzić dokumenty nabycia ich przez sprzedawcę. Kupując kradzione rzeczy – nawet nieświadomie, odpowiadamy za paserstwo.

30.03 Sadysta

Sprawca znęcał się fizycznie i psychicznie nad byłą żoną, pasierbem i własnymi dziećmi. Mieszkali w tym samym budynku. Wyzywał, wyganiał z domu, groził podpaleniem, stosował przemoc fizyczną i zmuszał do pracy. Co jeszcze się działo, wiedzą jedynie poszkodowani. Sprawca dwukrotnie był już skazany za ten sam czyn. Na wniosek policji prokuratura wystąpiła do

sądu o jego tymczasowy areszt. Rodzina miała już założoną „Niebieską kartę” i dzielnicowy interesował się jej sytuacją, udzielał pomocy prawnej. W końcu wniósł o ściganie sprawcy. Poparła go poszkodowana. Nie bądźmy obojętni.

Nietrzeźwi

W okresie 20-30 marca zatrzymano czterech nietrzeźwych. W tym jednego z „kandydatów na rekordzistę”, który miał 3,17 promila alkoholu. Trochę mniej miał kierowca ciągnika – 2,9 promila. A „rekordzista”, zatrzymany w lutym miał... ponad 4 promile.

Straż Pożarna

17.03 Zalane piwnice

Krasnopol. W czasie dwóch ostatnich tygodni OSP Krasnopol musiała kilka razy usuwać wodę z piwnic domów przy ul. 22-go lipca. Wynika to z położenia ulicy. Zaczęło się od połowy marca. Co roku jest ten sam problem. Woda zalała również piwnice w Jodeliskach i Gibach – piwnica szkoły podstawowej.

23.03 Sadza w kominie

W Marynowie zapaliła się sadza w kominie. Do zgłoszenia wyjechał zastęp z jednostki w Sejnach.

25.03 Ptasie strachy

Zgłoszono martwego ptaka na poboczu drogi w Jenorajściu. Strażacy w takich wypadkach zabezpieczają teren, a martwym ptakiem zajmują się służby weterynaryjne. Podobne zgłoszenie było 31.03 do martwego gawrona. A wracając do kawki przy ulicy Zawadzkiego – badania wykazały, że wisiła na bloku martwa co najmniej od miesiąca.

28.03 Zalany plac

Co roku przy ul. Emilii Plater i na placu przedszkolnym trzeba usuwać wodę. Roztopy nie dają o sobie zapomnieć.

Sprostowanie: w poprzednim numerze podaliśmy nieprawidłową informację z dn. 16.03. Jak się okazało przysypany śniegiem samochód był zaparkowany w dozwolonym miejscu.

Więści Sejneńskie Nr 4/2006

Adres redakcji: ul. 1-go Maja 17, 16-500 Sejny, tel. 087 516-22-00 w. 5, e-mail: wiesci@sejny.home.pl

Zespół redakcyjny:
Marta Palewicz – red. nac.
(tel. 661 654 432),
Krzysztof Palewicz, Jan Lupo – DTP

Wydawca: Ośrodek Kultury,
ul. 1-go Maja 17, 16-500 Sejny
Druk: Drukarnia „Helios”, 16-400 Suwałki,
ul. Piaskowa 4, tel. 087 566-78-02

Linux w Sejnach

Przy Ośrodku Kultury w Sejnach powstaje Klub Użytkowników Linuksa. W Polsce to już nie nowość, ale w Sejnach tak. Prawie każdy słyszał o tym systemie operacyjnym do komputerów i każdy myśli, że to system dla hakerów lub maniaków komputerowych. Tak było po części kiedyś, dziś jest zupełnie inaczej. Jest to w pełni przyjazny dla zwykłego użytkownika system podobnie jak Windows. Posługując się Linuxem można przeglądać internet, słuchać muzyki, oglądać filmy we wszystkich formatach zapisu, pisać, drukować, obrabiać zdjęcia itd.

Dla wiarygodności podam, że w Europie Zachodniej (Niemcy, Francja, Szwecja, Anglia, Belgia...) we wszystkich instytucjach użyteczności publicznej, szkołach, firmach używa się wolnego oprogramowania (różnych wersji linuxa i oprogramowania do niego) Tam używanie windowsa równa się z marnowaniem publicznych pieniędzy. Niemal cały internet obsługiwany jest przez ten system (serwery), samoloty, rakiety (wojsko i wywiad), „kręci się” komputerowe filmy (wszystkie ekranowe hity) a w tym roku jedna z najpotężniejszych firm komputerowych IBM też przeszła na ten system. Dlaczego my w Polsce o tym nie wiemy i dlaczego jest tak u nas?

Odpowiedź jest prosta – względy polityczne ostatnich lat i lobbing Microsoftu zrobiły z naszego kraju czarną dziurę na mapie Europy. Ale to się powoli zaczyna zmieniać i dlatego po wielu miastach w Polsce przyszedł czas i na Sejny. Komputerowcy mówią, że jeśli znasz Linux to znasz Windows i OS, jeśli znasz Windows to znasz tylko Windows. Dla tych co nie wiedzą podam, że Linux jest systemem (łącznie z dodatkowym oprogramowaniem) darmowym i całkowicie legalnym. Dlaczego tak dobry system jest bezpłatny?

Dlatego, że wiąże się to z filozofią pewnego człowieka, który nie postanowił być najbogatszym człowiekiem świata, a mądrym dla siebie i innych. Mówię tu Linusie Torvaldsie – twórcy tego systemu na bazie UNIXA. System jest tworzony przez ponad 20 tys. najwyższej klasy programistów z całego świata, na czele których stoi twórca systemu z kilkoma pomocnikami (opiekunami jądra – kernela). Jeśli nie chcesz kupować kolejnego domu dla Billa G., być legalnym, poczuć wolność i poznać coś nowego to zgłoś się do Ośrodka Kultury do Krzysztofa Palewicza lub Wojtka Ramotowskiego lub poproś o informację na temat klubu dyrektora Darka Tomczyka. Jest już nas dziewięciu.

K. Palewicz

Ps.

Więcej informacji na temat w następnych Wieściach.

ADAM I STANISŁAW RASIUL

16-500 Sejny lok. przy ul. Piłsudskiego 28 (Pałac Biskupi)

biuro: 087 516 25 47 kom. 0 696 998 676 kom. 0 609 844 661

KAT. A1 od l. 16

- A
- B
- B+E
- C
- C+E
- D

Nauka testów na komputerze
Wszelkie pomoce naukowe do nauki
Samochód na kat. B: Punto II Punto III
Przeprowadzanie "egzaminów wewnętrznych"

ZAPRASZAMY

16-500 Sejny, ul. Strażacka 14
tel. (0-87) 516 21 49
tel. kom. 0 698 634 009
www.sejnet.pl, biuro@sejnet.pl

◆ stały ◆ szybki ◆ tani ◆

INTERNET

◆ inne usługi sieciowe ◆

Oferujemy:

- ciągniki URSUS, LANDINI, ZETOR, FARMER, PRONAR i inne
- prasy rolujące
- owijarki, folia do sianokiszonki
- wozy paszowe, siewniki zbożowe
- plugi, agregaty uprawowe
- kosiarki rotacyjne, bębnowe i dolnonapędowe
- wozy asenizacyjne, roztrzasczacze obornika
- kombajny zbożowe
- przyczepy rolnicze, ładowacze czołowe
- rozsiewacze nawozów, schładzarki do mleka
- urządzenia do hodowli zwierząt
- środki ochrony roślin, nawozy mineralne
- części zamienne

ZZUiP Sp z o.o. Koplany
Punkt handlowy w Sejnach
ul. Marchlewskiego 19
16 - 500 Sejny
tel. 087 516 34 81
kom. 695 674 053

AUTO SERWIS

TUN - GAZ handel usługi

16-500 Sejny
ul. Marchlewskiego
tel. 087 517 33 89 kom. 507 163 177

AUTO SERWIS
CZĘŚCI ZAMIENNE
BLACHARSTWO
LAKIERNICTWO
MECHANIKA
SAMOCHODOWE INSTALACJE
GAZOWE
SKLEP MOTORYZACYJNY

WSZYSTKO SOLIDNIE I TERMINOWO

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ S.A.
HDI SAMOPOMOC

UBEZPIECZENIA
Milanowscy

16-500 Sejny
ul. Ogrodowa 6 (za Ratuszem)
tel. 087 516 35 00 kom. 604 820 513

Możliwość wyboru Towarzystwa Ubezpieczeń

Ofrujemy gotowe projekty:

- zbiorników na gnojowicę
- zbiorników na gnojówkę
- płyt obornikowych

Zajmujemy się wykonaniem.
Konkurencyjne ceny, terminowość, solidność.

SMOLIŃSKI Kancelaria Prawno - Gospodarcza
tel. 0 500 025 437
Sejny ul. Akacja 5